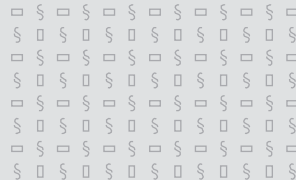

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Národní hospodářství - seminář
JUDr. Bc. Libor Kyncl, Ph.D.
podzim 2012

Vyjadřování národohospodářských jevů a procesů

Magický lichoběžník/rovnoběžník

G stands for average yearly rate of real output growth [%].

U stands for average yearly rate of unemployment [%].

I stands for average yearly inflation rate [%].

B represents average portion of balance of payments on current account as a portion of nominal output [%].

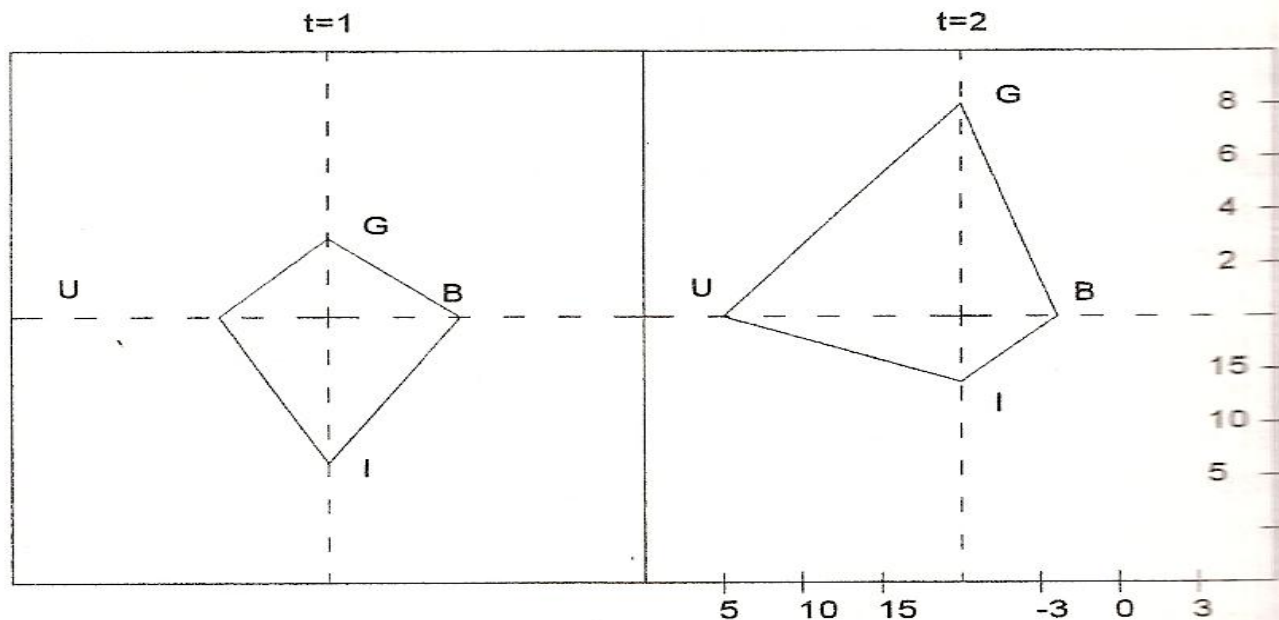
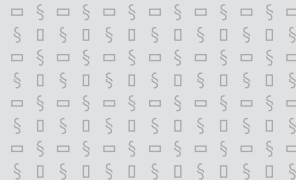
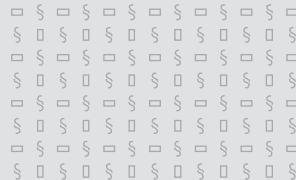

Fig. 40. Magic tetragon.

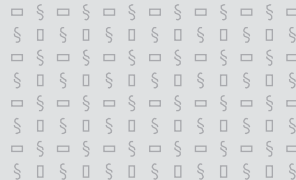
Ukazatele výkonnosti, růstu atd.

- HDP - hrubý domácí produkt
 - Nominální - včetně vlivu růstu cen = inflace
 - Reálný - očištěný o vliv růstu cen = inflaci
- HNP - hrubý národní produkt
 - Nominální - včetně vlivu růstu cen = inflace
 - Reálný - očištěný o vliv růstu cen = inflaci
- g - růst reálného hrubého domácího produktu
 - Reálná veličina - tj. nemá na něj vliv inflaci
 - Pozor - G může také znamenat vládní výdaje (government expenditures)

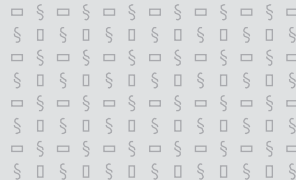
Hrubý domácí produkt

- Nominální - měřený v běžných cenách
- Reálný - měřený v cenách k určitému bázickému časovému momentu (např. rok 1995...)
- Statická veličina, nezahrnuje sama o sobě změnu, proto se sleduje meziroční růst / pokles HDP - v procentech, pak se jedná o poměrovou veličinu
- Jedná se o konkrétní podobu a způsob měření produktu / výstupu ekonomiky

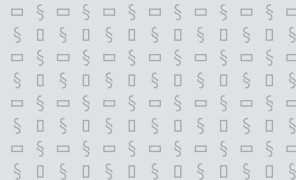
Hrubý domácí produkt

- = celková peněžní hodnota všech vyprodukovaných a prodaných statků (včetně zboží) a služeb na všech trzích v ekonomice na území určitého státu (trh statků a služeb, případně jiné samostatné trhy, mimo čistě peněžních služeb)
- Hrubý domácí produkt na hlavu = Gross Domestic Product per capita = GDP per capita
 - Kvůli srovnatelnosti HDP u velkých a malých států

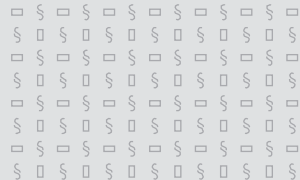
Hrubý národní produkt

- Pro státní politiku většinou méně významný, než HDP
- = celková peněžní hodnota všech vyprodukovaných a prodaných statků (včetně zboží) a služeb všemi tuzemskými subjekty včetně subjektů působících v zahraničí a dceřinných společností tuzemských subjektů ve všech trzích této ekonomiky i všech zahraničních ekonomik (trh statků a služeb, případně jiné samostatné trhy, mimo čistě peněžních služeb)

Hrubý národní produkt

- Nominální - měřený v běžných cenách
- Reálný - měřený v cenách k určitému bázickému časovému momentu (např. rok 1995...)
- Rozdíl oproti HDP v exulantech, lidech pracujících trvale v zahraničí a domácích společnostech působících v zahraničí, pobočkách v zahraničí, zahraničních organizačních složkách, zahraničních pobočkách v tuzemsku (nejsou zahrnuty v HNP)

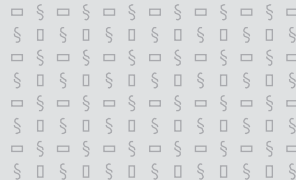

HDP a HNP nezahrnují

- Šedá ekonomika
- Černá ekonomika
- Mimotržní produkce (ovoce doma na zahradě)

=> HDP a HNP je kvůli nim nižší

- Multiplikace peněz z těchto odvětví

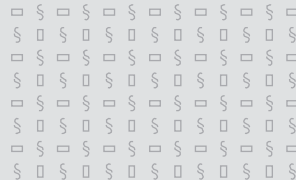

Edukační video Evropské centrální banky

- Cíl Evropské centrální banky, České národní banky a všech dalších centrálních bank členských států EU:

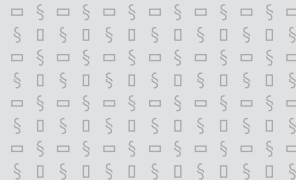
CENOVÁ STABILITA

- <http://www.ecb.int/ecb/educational/pricestab/html/index.cs.html>
- Cenová stabilita = meziroční míra inflace ve střednědobém období pod 2%
 - Reálně aplikováno jako meziroční míra inflace v rozmezí 2% ±1% (1 - 3 %)

Inflace, deflace, dezinflace, reflace

- Inflace = růst cen (modrá potvora ve videu ECB 😊)
- Deflace = snižování cen (růžová potvora ve videu ECB 😊)
- Dezinflace = snižování tempa inflace (nebyla ve videu ECB)
- Reflace = úřední nucené zvyšování cen zásahem státu a rozšiřování peněžního oběhu (nebyla ve videu ECB)

Typy inflace

■ Podle intenzity:

- Mírná inflace

- Pádivá inflace

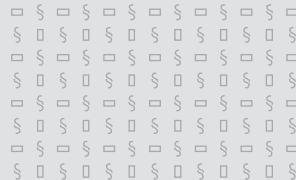
- Hyperinflace (Zimbabwe -

 - [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Zimbabwe_\\$100_trillion_2009_Obverse.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Zimbabwe_$100_trillion_2009_Obverse.jpg))

■ Podle důvodu:

- Tlačená nabídkou - nabídkový šok - vysoká nezaměstnanost, slabé využití zdrojů, náklady tlačí ceny vzhůru

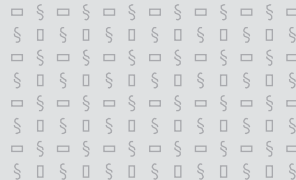
- Tažená poptávkou - rychle roste agregátní poptávka, až překročí výrobní potenciál ekonomiky, vyvolává růst cenové inflace, pak mzdovou inflaci

Typy inflace

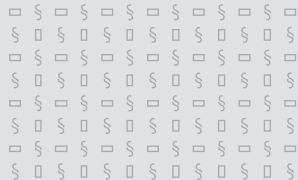
- Další dělení:
 - Cenová inflace
 - Mzdová inflace

- Stagflace = vysoká inflace a vysoká nezaměstnanost zároveň (70. léta, doporučuji nalézt „ropné šoky“ nebo negativní nabídkové šoky)
 - Politické důvody (protest při válce s Izraelem)
 - Ekonomické důvody (zvýšení zisku ropných států po stagflaci)
 - Skončení brettonwoodského měnového systému a zavedení nekrytých peněz (fiat money)

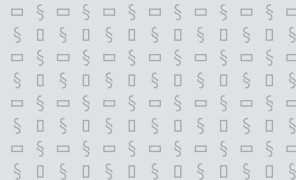
Měření inflace

- Consumer Price Index - harmonizovaný index spotřebitelských cen - meziroční změna ceny celého spotřebního koše (např. listopad 2012 x listopad 2011)
- Deflátor HDP = nominální HDP (běžné ceny) / reálný HDP (ceny základního období)
- Nutno změřit inflaci tak, aby v ní byla adekvátně zohledněna změna cen každého spotřebovávaného artiklu (jiný dopad má změna ceny auta - málo ks - a jiný dopad má změna ceny rohlíku - mnoho ks)

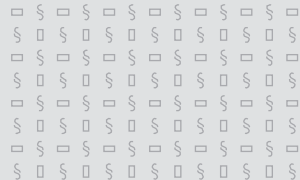
Měření nezaměstnanosti

- = počet nezaměstnaných osob / počet ekonomicky aktivních osob v ekonomice (EAO)
- X
- Zaměstnanost = počet zaměstnaných / počet ekonomicky aktivních osob v ekonomice (EAO)

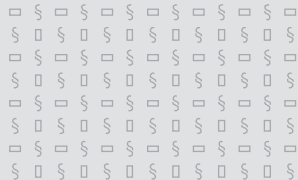
Měření nezaměstnanosti

- EAO vymezeny vzhledem k území státu podle trvalého pobytu (x přechodný pobyt) - i legální imigranti, nezahrnují seniory, invalidní důchodce, děti ani studenty připravující se na výkon budoucího povolání
- Kam řadit OSVČ?

Samostatná práce s daty o nezaměstnanosti

- http://www.mpsv.cz/files/clanky/11644/brozura_CZ_05.pdf
- Která veličina se změnila od roku 1995 do roku 2010 nejvíce?
- Které veličiny zůstaly stejné?
- Co podle vás způsobilo dané změny?
- Které legislativní novinky způsobily dané změny?
- Proč?

Děkuji za pozornost.

- JUDr. Bc. Libor Kyncl, Ph.D.
- Libor.Kyncl@law.muni.cz